

Mladá veda

Young Science

**Remeselníci pracujúci so sklom
v období raného novoveku**

Informačné systémy v systéme zdieľaných bicyklov

**Vlády SR a vývoj starobného dôchodkového
sporenia na Slovensku**

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 8., vydané v decembri 2020

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Aponiovská knižnica, Oponice. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ART FILM FEST V KOŠICIACH A JEHO PERCEPCIA NÁVŠTEVNÍKMI

ART FILM FEST IN KOŠICE AND ITS PERCEPTION BY VISITORS

Jana Mitříková¹, Martina Marchevská², Radoslava Smetanová

Jana Mitříková pôsobí ako odborná asistentka na Katedre turizmu a hotelového manažmentu na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zaoberá problematikou humánnej geografie, problematikou geografie cestovného ruchu, analýzou predpokladov jeho rozvoja a geografiou maloobchodu, vrátane trávenia voľného času v nákupných centrách. Martina Marchevská pôsobí ako odborná asistentka na Katedre ekonómie a ekonomiky na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojom výskume sa venuje problematike medzinárodného obchodu, globalizácie a internacionalizácie podnikania. Radoslava Smetanová je absolventka bakalárskeho programu Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, ktorá sa v záverečnej práci venovala problematike filmového turizmu.

Jana Mitříková acts as an assistant lecturer at the Department of Tourism and Hotel Management, Faculty of Management, University of Prešov in Prešov. In her scientific and research activities she deals with human geography, geography of tourism, analyzing the conditions of her development and geography of retail, including spending leisure time in shopping centers. Martina Marchevská hold the position an assistant lecturer at the Faculty of Management at University of Prešov. Main fields of their interest are: international trade, globalization and internationalization. Radoslava Smetanová is a graduate of the bachelor's program in Tourism, Hospitality and Spa. In her bachelor thesis she dealt with the issue of film tourism.

Abstract

The main aim of our paper is to evaluate the perception of the international film festival Art Film Fest in Košice by its visitors. We will focus on the Art Film Fest in Košice, its history and cultural spaces, in which the largest film festival in Slovakia takes place. In the second part, we will analyze the results of a questionnaire survey conducted during the Art Film Fest. The results show the prevailing satisfaction of the respondents and the clear interest in taking part again in the next year of the festival.

Key words: Art Film Fest, Košice, film festival

¹ Adresa pracoviska: RNDr. Jana Mitříková, PhD., Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove, Konštantínova 16, 080 01 Prešov

E-mail: jana.mitrikova@unipo.sk

² Adresa pracoviska: Ing. Martina Marchevská, PhD., Katedra ekonómie a ekonomiky, Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove, Konštantínova 16, 080 01 Prešov

E-mail: martina.marchevska@unipo.sk

Abstrakt

Hlavným cieľom nášho príspevku je zhodnotenie percepcie medzinárodného filmového festivalu Art Film Fest v Košiciach jeho návštevníkmi. V teoretickej časti príspevku si bližšie charakterizujeme kľúčové pojmy, akými sú kultúrny turizmus, jeho formy a filmový turizmus. Následne pozornosť sústredíme na Art Film Fest v Košiciach, jeho históriu a kultúrne priestory, v ktorých sa odohráva najväčší filmový festival na Slovensku. V druhej časti budeme v diskusii analyzovať výsledky dotazníkového prieskumu, realizovaného počas konania Art Film Festu. Výsledky vypovedajú o prevažujúcej spokojnosti respondentov a o jednoznačnom záujme sa znova zúčastniť ako divák ďalšieho ročníka festivalu.

Kľúčové slová: Art Film Fest, Košice, filmový festival

Úvod

Kultúra v turizme je dôležitá z pohľadu možných ekonomických výhod a prínosov. „Pri využívaní kultúry“ je dôležité v cestovnom ruchu akceptovať, využívať a podporovať neustály rozvoj kultúry a jej hodnôt. Kultúra vo vzťahu k cestovnému ruchu predstavuje dlhodobý a nevyčerpatel'ný zdroj možností pre dosahovanie a plnenie ekonomických, environmentálnych a spoločenských cieľov. Predstavuje nástroj udržateľného rozvoja. Ďalšou významnou vlastnosťou kultúry je jej mobilita, je možné ju priniesť kdekoľvek, aj do miest, regiónov, ktoré nemajú prvotné predispozície čerpajúce napr. z pamiatok a pod. V novodobej spoločnosti sa mobilita kultúry spája najmä s usporadúvaním festivalov rôzneho druhu (hudobné, filmové a iné). Festivaly so sebou prinášajú „demokratizáciu kultúry“, pozitívne ekonomické vplyvy, podporujú umelecké prejavy, postavenie regiónu (krajiny) a sprístupňujú kultúru pre všetkých.

Rýchlo sa meniace tempo technologického rozvoja predstavuje príležitosti a výzvy pre európske kultúrne a kreatívne sektory. Európska únia sa zaviazala pomáhať všetkým zainteresovaným subjektom v týchto odvetviach – od miestnych spoločenstiev oslavujúcich svoje kultúrne dedičstvo až po producentom úspešných filmov, aby využili príležitosť a prekonalí prekážky, ktorým čelia. Kultúrne a kreatívne sektory prispievajú k hospodárskemu rastu, zamestnanosti, inováciám a sociálnej súdržnosti. Tieto sektory predstavujú približne 4,5% európskeho HDP a zamestnávajú približne 3,8% pracovnej sily EÚ. Zároveň majú pozitívny vplyv na ďalšie odvetvia, ako napríklad cestovných ruch a informačné a komunikačné technológie. Participácia Európskej únie na rozvíjaní kultúrneho bohatstva v oblasti cestovného ruchu sa formuje do rôznych projektov. Medzi jeden z významných, ktorý sa nás priamo dotýka a je pre ľudí známy, je usporadúvanie súťaže o Európske hlavné mesto kultúry, tak ako tomu bolo v prípade Košíc v roku 2013 spolu s francúzskym mestom Marseille. V oblasti filmu sa Európska únia angažuje prostredníctvom organizácie „European Film Promotion“, ktorá podporuje európsku kinematografiu a filmové talenty prostredníctvom prezentácie európskych filmov na celom svete za kooperácie profesijných organizácií z 34 európskych krajín (Európska komisia 2014).

Pojem kultúrny turizmus

Podľa Matlovičovej, Klamára a Miku (2015) je kultúrny turizmus charakteristický návštevou takých miest (objektov a podujatí), ktoré majú historický a umelecký charakter s pridanou

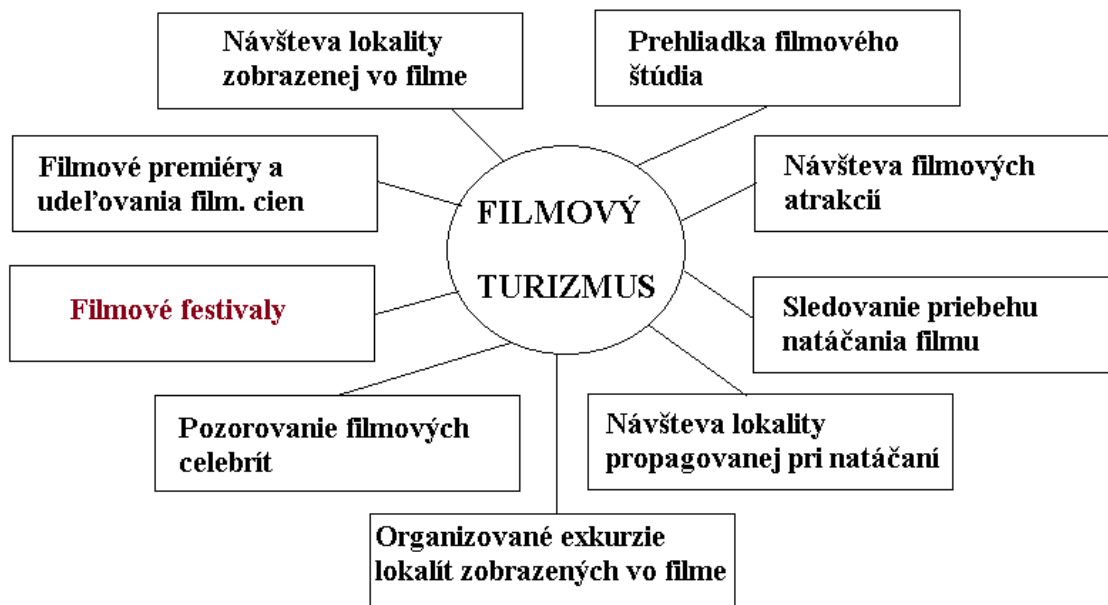
kultúrnou hodnotou. Podstatnou atrakciou dnešného kultúrneho turizmu sú okrem materiálneho a duševného dedičstva, kultúrnych udalostí, aktivít vizuálneho umenia najmä atrakcie spojené s modernou architektúrou, filmovým a módnym priemyslom a pod. Podobnú charakteristiku kultúrneho turizmu vymedzuje aj Kurek a kol. (2007), ktorí ho vnímajú ako vykonávanie aktivít týkajúcich sa návštevy a poznávania nasledovných aspektov: materiálneho a nemateriálneho dedičstva územia; činností komunít a spoločenských skupín; historického a moderného charakteru územia; historického a aktuálneho kultúrneho dedičstva. Podstata rozvoja kultúrneho turizmu sa podľa nich zakladá na uchovávaní materiálnych a duševných činností ľudí v spoločnosti, ktoré sa v istom časovom slede kumulujú a uchovávajú; odstupom času zvyšujú svoju materiálnu a duševnú hodnotu, ktorá sa zachováva pre potreby a obohacovanie budúcich generácií. Najväčší rozmach je zaznamenávaný v mestách a veľkých aglomeráciách, v ktorých sa nachádza najviac kultúrnych a historických prvkov a aktivít (umelecké a kultúrne podujatia na verejnosti, v galériách, akcie v múzeách a pod.) s vysokou koncentráciou ľudí rôzneho národnostného a vekového spektra. U exotických destinácií sa kultúrny turizmus zameriava na materiálne aspekty, bežný život domácich obyvateľov so zreteľom na ich zvyklosti a rituály. Podľa autoriek Šimoničová a Šimoničová (2013) je kultúrny turizmus vytváraný dvoma navzájom prelínajúcimi sa systémami, a to systémom cestovného ruchu a systémom kultúrneho manažmentu vzájomne sledujúc ekonomické a kultúrno-spoločenské záujmy so zachovaním vzájomnej integrity. Podľa UNWTO (2012) je kultúrny turizmus chápaný ako „pohyb osôb motivovaných predovšetkým kultúrnymi dôvodmi, ako napríklad študijná cesta, performing arts, kultúrna cesta, festival a iné eventy, návšteva pamiatok a sídiel, cesty za poznávaním prírody, folklórom a umením, ako aj náboženské púte“ (UNESCO 2012; Šimoničová a Šimoničová 2013). Kultúrne dedičstvo a autenticita prostredia sú najväčšou devízou a konkurenčnou výhodou pre oblasť turizmu (Gúčík 2006).

Pre účastníka kultúrneho turizmu je najdôležitejšia motivácia, ktorá rozhoduje o tom, či a kam sa turista rozhodne vydať. Účastníci kultúrneho turizmu sa orientujú na kultúru z niekoľkých dôvodov, ktoré rozdeľujeme do týchto skupín: vzdelávacie cesty; obchodné cesty orientované na vylepšovanie kultúrnych aktivít; cestovateľské aktivity orientované na získavanie nových kultúrnych skúseností a kultúrnu výmenu; festivaly, divadelné (recitačné a iné) aktivity; cestovanie za účelom oddychu zameraného na poznávanie rôznych kultúr, regiónov a pod.; vzdelávanie v oblasti jazykov, počítačov, umenia (malieb, fotografií) a iného spektra kultúrnych odlišností (Cengiz, Eryilmaz a Eryilmaz 2006). Medzi základné formy kultúrneho turizmu Matlovičová, Klamár a Mika (2015) považujú: vlastivedný, etnický, dark, festivalový, kulinársky, zábavný, filmový, clubbing a „party“ turizmus. V nasledujúcej časti si podrobnejšie predstavíme filmový turizmus.

Filmový turizmus ako forma kultúrneho turizmu

Filmový cestovný ruch patrí medzi novšie formy kultúrneho turizmu. Jeho nárast je spôsobený zvyšujúcim sa záujmom o film, televíziu a iné audiovizuálne produkty, čo je v priamom dôsledku spôsobené zlepšovaním sa technicko-technologického a audiovizuálneho hľadiska výroby filmov. Podstatou filmového turizmu je navštevovať miesta, ktoré boli použité vo filme (či už sa jedná o reálne alebo umelo vytvorené kulisy), alebo miesta, ktoré

súvisia s propagovaním filmov (seriálov, iných audiovizuálnych diel) (Kotíková 2013). Rozvoj filmového turizmu prispieva k vzájomnej interakcii priestorovej kinematografie so sociálnymi, kultúrnymi a geografickými oblasťami bežného spoločenského života (Lukinbeal a Zimmermann 2006). Príťažlivosť filmového turizmu a narastajúci význam v oblasti kultúrneho turizmu vyplýva z atraktivity a vzrastajúceho záujmu o filmové festivaly, premiéry filmov, navštevovaním udalostí a miest, ktoré sú úzko späté s filmom, jeho propagáciou, výrobou; záujmom o reálny život slávnych hereckých (televíznych) postáv a pod. (Connell 2012).

Obr. 1 - Vymedzenie rozsahu filmového turizmu
Zdroj: spracované podľa Connell (2012)

Podľa nášho názoru o vzájomnom prepojení človeka s filmom a destináciami s nimi súvisiacimi nemôžeme pochybovať, obzvlášť ak prihladneme na faktor motivácie, ktorý tento záujem o film ako taký zvyšuje. Najväčší záujem je o hercov a miesta, kde sa natáčali tie najúspešnejšie filmové „trháky, klasiky“ a seriály. Ľudia veľa krát uprednostnia jednu destináciu pred druhou iba z dôvodu jej prepojenia s filmom (seriálom), ako napr.: Plitvické jazerá v Chorvátsku, kde sa natáčali tzv. „Winnetuovky“, alebo kaviareň Central Perk v New Yorku, kde sa natáčal seriál Priatelia, Gloucester Cathedral, Oxfordská univerzita, Glennfinan Viaduct známe zo série filmov o Harry Potterovi, Hra o tróny – Španielsko, Chorvátsko a mnohé iné. Nesmieme však zabúdať na dôležitosť skúmať reakcie a prístup účastníkov filmového turizmu vo vzťahu k domácim komunitám. Záujem o filmový turizmu narastá. Z toho dôvodu existuje množstvo definícií od rôznych autorov, taktiež aj štúdií zaoberajúcich sa podstatou a prínosom filmového turizmu pre cestovný ruch ako celok, pre jeho prínos pre človeka, pre ekonomiku danej krajiny a pod. Hudson a Ritchie (2006) delia prístupy k výskumom filmového turizmu do nasledovných kategórií: vplyv filmu na rozhodnutie človeka začať cestovať; vplyv filmového turizmu v danej destinácii na miestnych obyvateľov; skúmanie motivácie a charakteristiky divákov pri televíznych obrazovkách; vývoj a ciele marketingových nástrojov a aktivít súvisiacich s filmovým turizmom; motivácia

a charakter aktérov, ktorí sú v súčinnosti s vytváraním filmového turizmu. Connell (2012) uvádza ako najpozitívnejší dopad rozmachu filmového turizmu práve výdaje účastníkov turizmu, ktoré podporujú rast hrubého domáceho produktu danej destinácie. No filmový priemysel má nie len pozitívny, ale aj negatívny dopad vo vzťahu k prírode, domácomu obyvateľstvu atď. Heitmann (2010) na margo negatívnych vplyvov filmového turizmu dodáva, že enormný rozvoj tohto priemyslu má za následok neprimerané zvyšovanie cien za služby a produkty vo filmových destináciách, nadmernú komercializáciu a stratu súkromia pre domácich obyvateľov. Atraktivnosť filmovej destinácie ako aj priamy dopyt po nej je podmienený inováciou produktov spojených s filmovým turizmom (Connell 2012).

História a kultúrne priestory konania filmového festivalu Art Film Fest v Košiciach

Medzinárodný filmový festival Art Film Fest Košice je najstarším podujatím tohto typu na Slovensku. Jeho história siaha do roku 1993, kedy pôvodným dejiskom filmového festivalu sa stali Trenčianske Teplice (neskôr aj Trenčín). História festivalu sa od 14. júna 1993 začala písať vďaka húževnatosti a odhodlanosti režiséra (neskôr umeleckého riaditeľa festivalu) pána Petra Hledíka. Názov festivalu priamo súvisel s jeho dejiskom, t. j. „Artfilm Trenčianske Teplice“, neskôr „Artfilm Trenčianske Teplice, Trenčín.“ Prvotne sa na tomto festivale propagovali a premietali filmy dokumentárneho charakteru, neskôr sa repertoár rozšíril o hrané filmy. V roku 1995 sa po prvý krát začalo udeľovať ocenenie „Hercova misia“ za mimoriadny prínos v oblasti filmu. Od roku 1997 sa na festivale stretávame aj s propagovaním hraných celovečerných filmov. Plynutím času festival postupne napredoval. Od roku 2001 zaznamenávame udeľovanie významného ocenenia „Zlatá kamera“ pre domácich i zahraničných tvorcov za mimoriadny prínos v oblasti kinematografie. V rámci festivalu sa udeľuje v sekcii Medzinárodná súťaž hraných filmov a Medzinárodná súťaž krátkych filmov ocenenie „Modrý anjel“. Filmový festival je dotváraný rôznymi koncertmi, diskusiami, či dokonca živými rozhlasovými nahrávkami (Aschenbrennerová 2019). Od vzniku festivalu až po súčasnosť boli cenou „Hercova misia“ ocenené také zvukné mená slovenského, českého a svetového formátu ako napr. Franco Nero (1995), Jozef Kroner a Gina Lollobrigida (1996), Sophia Loren (1999), Catherine Deneuve (2000), Jean Paul Belmondo (2001), Jeremy Irons (2009), Zdeněk Svěrák (2011), Claudia Cardinale (2014), Anna Geislerová a Juraj Kukura (2015), Zuzana Mauréry (2018) a mnohí ďalší (Art Film Fest Košice 2019). Prezidentom festivalu sa v roku 2005 stal Milan Lasica a Peter Hledík viceprezidentom a riaditeľom Hercovej misie a Zlatej kamery. V roku 2009 nastalo niekoľko zmien. Zmena programového riaditeľa festivalu (p. Peter Nágel) ako aj nový názov festivalu „Art Film Fest“. Následne bol zaznamenaný prelom v záujme o filmový festival. Enormne sa tým zvýšil počet návštevníkov festivalu na dovtedy rekordných 31281 návštevníkov. Počas prvého ročníka navštívilo „komornú formu“ festivalu iba 300 divákov. Ďalším medzníkom v histórii festivalu bol rok 2016, kedy sa zmenilo dejisko festivalu. Po rekordných 23 rokoch sa festival presťahoval z Trenčianskych Teplic (a Trenčína) do metropoly východného Slovenska, do Košíc. V roku 2017 sa okrem uznávanej ceny Hercova misia po prvý krát udelilo čestné ocenenie „Cena prezidenta festivalu“, ktorú si prevzal český herec Jiří Bartoška a slovenská herecká diva, p. Mária Kráľovičová. Art Film Fest v Košiciach počas premietania jednotlivých filmov sprevádzajú rôzne doplnkové podujatia ako napr. workshopy, koncerty,

diskusie, autogramiády, vernisáže a výstavy. Trvalou výzvou pre organizátorov Art Film Festu je získavať a nadchýnať slovenských divákov pre filmové umenie, vzdelávať a vychovávať filmových obdivovateľov a zanietencov. Filozofiou festivalu je spontánny divácky záujem, preto je zaujímavý a prítiažlivý predovšetkým pre študentov a mladých ľudí. Skvelá atmosféra, atraktívny program, hviezdy a osobnosti a desaťtisíce návštevníkov sú jasnou značkou Art Film Festu (Art Film Fest Košice 2019).

Na premietanie jednotlivých filmov v uvedených priestoroch je možné si zakúpiť jednorazové vstupenky a festivalové permanentky (cinepassy) rôzneho druhu priamo na mieste konania festivalu (premietania filmu) alebo formou rezervácie prostredníctvom rezervačného systému MyCinepass. Jedná sa o vstupenky nasledovného typu: študentský cinepass – pre držiteľov karty ISIC, ITIC a EURO26; klasický cinepass; cinepass senior – pre účastníkov, ktorí majú viac ako 60 rokov; cinepass ZŤP; 3-dňový cinepass; Cinepass pre členov filmových klubov ASFK a AČFK; jednorazové online vstupenky a iné jednorazové vstupenky (Art Film Fest Košice 2019).

Hlavným dejiskom festivalu, ktorý sa od roku 2016 usporadúva v Košiciach je najmä Hlavná ulica v Košiciach, kde sa odohráva aj sprievodný program. Premietanie registrovaných súťažných filmov sa odohráva na nasledovných miestach, ktoré sú počas festivalu viditeľne označené:

- Hala umenia Košice – Kunsthalle na Rumanovej ulici s kapacitou 550 miest,
- Kulturpark na Kukučínovej ulici – 2 kinosály po 150 miest,
- Kino Úsmev na Kasárenskom námestí – kapacita 300 miest,
- Kino Slovan na Hlavnej ulici – súčasť Historickej radnice, 310 + 144 miest,
- Amfiteáter na Festivalovom námestí – kapacita 5 306 na sedenie,
- Tabačka Kulturfabrik na Gorkého ulici – kultúrne centrum, ktoré disponuje dvoma sálami (300 miest)
- Neoficiálnym miestom, kde sa premietali filmy v roku 2017 a 2018 patrí aj Amfiteáter. Ten bol v minulosti jedným z najznámejších kultúrnych miest, kde sa konali podujatia, koncerty a festivaly s kapacitou 20000 návštevníkov (Art Film Fest Košice 2019).

Cieľ a metodika

Hlavným cieľom nášho príspevku bolo zhodnotenie percepcie medzinárodného filmového festivalu Art Film Fest v Košiciach jeho návštevníkmi ako súčasti kultúrneho turizmu.

Pomocou dotazníkového šetrenia sme počas konania 26. ročníka Art Film Festu v Košiciach (15. – 23. júna 2018), získali množstvo subjektívnych informácií, ktoré svojou výpovednou hodnotou poskytli obraz o spokojnosti filmových priaznivcov s filmovým festivalom i jeho etablovaním sa v metropole východu, v Košiciach. Dotazník bol anonymný, pozostával zo 16 otázok (otvorených i uzavretých). Vzhľadom na to, že bolo potrebné osloviť každého návštevníka osobne, počas relatívne krátkeho času konania festivalu, počet oslovených bolo 125 respondentov a korektne vyplnených dotazníkov bolo napokon 87.

Výsledky a diskusia

V tomto príspevku uvedieme vzhľadom na limitovaný rozsah odpovede iba na vybrané otázky, teda výsledky budú iba čiastočné.

Zúčastnili ste sa už niekedy Art Film Festu?

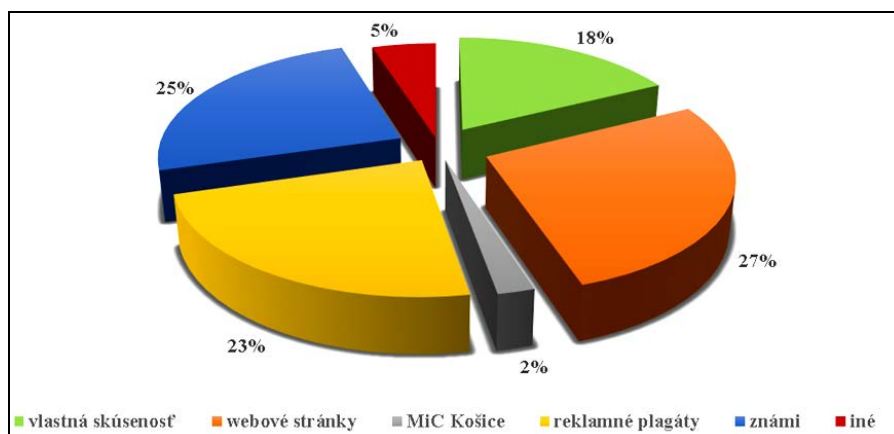
Až 54,12 % oslovených respondentov navštívilo AFF v Košiciach v roku 2018 po prvý krát. 45,88 % navštívilo AFF v Košiciach (resp. Artfilm Trenčianske Teplice/Trenčín) už niekoľkokrát. Pri označení počtu návštev mali respondenti zohľadniť už aj účasť na 26. ročníku festivalu. Najviac, 46,15 % (z 39 respondentov, ktorí odpovedali „áno, už som sa niekedy tohto festivalu zúčastnil“) sa ho zúčastnilo druhý krát, 23,08 % navštívilo festival tri krát. Viac ako 20% respondentov si zvolilo možnosť viac ako päť krát. Festival láka každým rokom viac nových návštevníkov, ale pravidelní návštevníci mu ostávajú verní. Práve noví návštevníci majú možnosť spoznať krásy a dominanty mesta i jeho blízkeho okolia a následne sprostredkovať svoje dojmy, zážitky a pocity svojim blízkym a známym. Spokojný návštevník s pozitívnymi referenciami je najlepšou reklamou, ktorý môže prilákať viac turistov do danej destinácie. Pozitívom je aj samotný fakt, že festival si dokáže nielen získať nového návštevníka, ale ten sa stáva následne stálym priaznivcom, čo svedčí o kvalite, rôznorodosti a atraktivite Art Film Festu.

Zúčastnili ste sa nejakého filmového festivalu aj v inom meste? (napr. Karlove Vary, Berlín, Cannes)

Možnosť „áno“ si zvolilo iba 14 respondentov (z celkového počtu 87 respondentov). Najviac navštevovaným festivalom bol našimi respondentmi mimo AFF „Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary“, ktorý označila viac ako polovica z 13 respondentov. Medzi ďalšie obľúbené festivaly, ktoré nami oslovení respondenti navštívili patria: Zlín Film Festival, nazývaný aj Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež; Mezinárodní filmový festival Bratislava; filmové festivaly v Banskej Štiavnici (napr. Filmový festival 4 živly, Filmový festival: SCANDI); Filmový festival EKOTOPFILM – ENVIROFILM v Trnave; Festival de Cannes; Berlínsky medzinárodný filmový festival.

Ako ste sa dozvedeli o AFF v Košiciach?

Podľa nášho terénneho prieskumu je AFF v rámci mesta i blízkeho okolia propagovaný dostatočne. V centre mesta, na okrajových sídliskách a v susedných okresných mestách máme možnosť vidieť plagáty a billboardy s reklamou AFF, taktiež aj v dopravných prostriedkoch mestskej hromadnej dopravy, novinách, televízii a pod. Touto otázkou sme v rámci prieskumu zisťovali, akým zdrojom, resp. akou formou sa nami oslovení respondenti dozvedeli o AFF v Košiciach. Z jednotlivých možností si mohli respondenti vybrať maximálne dve, ktoré najrelevantnejšie vystihovali zdroj ich informácií. Jednotlivé odpovede sú vyjadrené na nasledujúcom grafe..

Obr. 2 - Početnosť odpovedí o zdrojoch informácií o Art Film Feste
Zdroj: vlastný prieskum

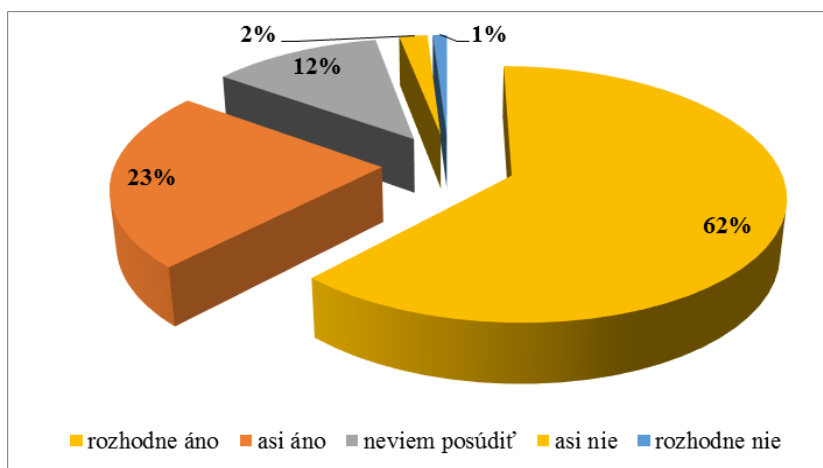
Boli ste na Art Film Fest aj v Trenčianskych Tepliciach/Trenčíne?

Touto otázkou sme zisťovali, koľko nami oslovených respondentov, navštívilo Artfilm v Trenčianskych Tepliciach/Trenčíne. Pri voľbe odpovede „áno“ mali účastníci napísať koľkokrát sa na Artfilme zúčastnili. Zistili sme, že väčšina respondentov nenavštívila Artfilm v Trenčianskych Tepliciach/Trenčíne. Celkovo sa jedná o 68 respondentov (78,82 %). Iba 19 nami oslovených návštevníkov AFF v Košiciach (21,18 %) sa zúčastnilo filmového festivalu v Trenčianskych Tepliciach/Trenčíne.

Myslíte si, že mesto Košice má lepšie predpoklady pre organizovanie Art Film Festu ako Trenčianske Teplice a Trenčín?

Nadväzujúc na predošlé zistenia (odpovede) sme ďalšou otázkou v našom dotazníku zisťovali, aký názor majú naši respondenti na kvalitu predpokladov mesta Košice, ako usporiadateľa AFF v porovnaní s Trenčianskymi Teplicami/Trenčínom. Vzhľadom na to, že iba 18 respondentov navštívilo filmový festival aj v Trenčianskych Tepliciach/Trenčíne, sa väčšina oslovených vyjadrila neurčito (42,35 % respondentov) výberom odpovede „neviem posúdiť“, čím môžeme objektívnosť a vierohodnosť odpovedí len podporiť. Veľmi pozitívne hodnotenie („rozhodne áno“) podalo 31,76 % respondentov. Ani jeden z respondentov neoznačil odpoveď „asi nie“ a iba v jednom prípade sme mali označenú odpoveď „rozhodne nie“. 24,71 % respondentov AFF v Košiciach si zvolilo odpoveď „asi áno“. Celkovo však, 56,47 % respondentov, uvádza, že Košice ako „metropola východu“ má lepšie predpoklady pre usporiadanie takýchto podujatí. Košice sú všeobecne zaujímavým miestom, ktoré je podľa nášho názoru ideálne pre takéto podujatia, hlavne z dôvodu prilákania návštevníkov. Mesto má k dispozícii atraktívne zrekonštruované multifunkčné priestory v rámci celého mesta, v ktorých sa môže festival konať, ale aj výbornú dostupnosť a kvalitné služby.

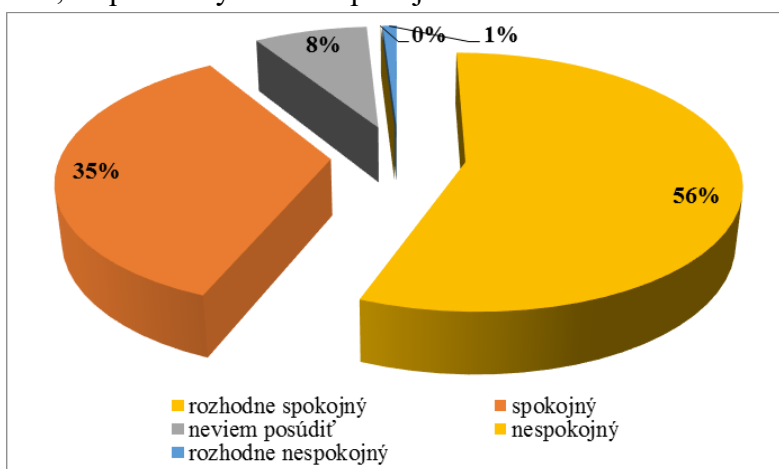
Predposlednou otázkou sme sa ich pýtali: „Chceli by ste prísť na Art Film Fest aj budúci rok?“ Výsledky, ktoré sú zobrazené na grafe nižšie, jednoznačne vypovedajú o jednoznačnom záujme sa znova zúčastniť ďalšieho ročníka festivalu. Tieto odpovede nás utvrdzujú v názore, že presunom festivalu AFF do Košíc jeho atraktivita neutrpela, bol dobrý krok nielen v kontexte filmového turizmu, ale zviditeľnilo sa aj mesto Košice ako atraktívna destinácia.

Obr. 3 - Prehľad podielu respondentov o opätovný záujem AFF v Košiciach
Zdroj: vlastný prieskum

Ako hodnotíte Vašu celkovú spokojnosť s podujatím Art Film Fest 2018?

Poslednou otázkou v dotazníku sme zisťovali celkovú spokojnosť návštevníkov s AFF v Košiciach v roku 2018. Výsledky vypovedajú o prevažujúcej spokojnosti respondentov, či už bol zohľadnený faktor priestorovej dostupnosti, materiálno-technického zabezpečenia, vhodnosti jednotlivých objektov kde sa AFF koná aj s ich príznačnou atmosférou, ceny vstupeniek, faktor filmovej ponuky, a celkovej atraktivity festivalu. Minimálne percento odpovedalo neurčito, resp. boli výrazne nespokojní.

Obr. 4 - Prehľad podielu celkovej spokojnosti respondentov s podujatím Art Film Fest v Košiciach
Zdroj: vlastný prieskum

V závere analýzy čiastkových výstupov dotazníkového šetrenia sa nám vynára potreba ďalšieho a hlbšieho skúmania tejto problematiky vplyvu filmového festivalu AFF na kultúrny turizmus mesta, príp. aj ďalších kultúrnych podujatí a festivalov v dlhšom časovom slede a zohľadňovali by sa aj širšie dôvody, ktoré návštevníkov motivujú, resp. nemotivujú k účasti na festivaloch rôzneho typu. Takto by bolo možné získať štatisticky relevantnejšie informácie, ktoré by boli zaujímavejšie pre ďalší výskum.

Záver

Pre účastníka kultúrneho turizmu je najdôležitejšia motivácia, ktorá rozhoduje o tom, či a kam rozhodne cestovať. Účastníci kultúrneho turizmu sa orientujú na kultúru z niekoľkých dôvodov, my sme zisťovali ako dôvod návštevu filmového festivalu Art Film Fest v Košiciach, ktorý sa konal v dňoch 15. – 23. júna 2018. Prieskum nám potvrdil, že o filmové festivaly je v súčasnosti značný záujem. Účastníci festivalu majú možnosť v krátkom čase zúčastniť sa filmového festivalu, ale aj spoznať niektoré kultúrne zaujímavosti mesta, či blízkeho regiónu. No festival je potrebné neustále propagovať, byť v jeho prezentovaní inovatívny a kreatívny nie len vo vzťahu k „súťažiacim“ filmom, ale aj vo vzťahu k jeho návštevníkom. A tých je potrebné zaujať samotným „filmom“ i rôznymi ďalšími podujatiami natoľko, aby mali potrebu o opätovnú návštevu s využitím čo možno najväčšieho spektra dostupných služieb (dopravných, ubytovacích, stravovacích, sprievodcovských a i.). Výsledky nášho prieskumu potvrdzujú obľúbenosť festivalov, no predovšetkým Art Film Festu v Košiciach. Festivaly sú podľa nášho názoru novodobou formou kultúrneho vyžitia, ktoré dáva možnosť využiť neustále napredujúcu inováciu technológií.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
Ing. Kristína Šambronská, PhD.*

Tento príspevok vznikol v rámci riešenia vedecko-výskumného grantu VEGA 1/0578/18 „Modifikácia metodík pre hodnotenie a manažment udržateľného rozvoja“ a KEGA 038PU-4/2018 „Rozvoj študijného programu Environmentálny manažment v II. stupni štúdia“.

Použitá literatúra

1. ART FILM FEST KOŠICE, 2019. *História festivalu*. [online]. [cit. 19. novembra 2019]. Dostupné z: <https://www.artfilmfest.sk/festival/historia>
2. ASCHENBRENNEROVÁ, K., 2019. *Filmové festivaly*. [online]. [cit. 19. novembra 2019]. Dostupné z: <https://profil.kultury.sk/sk/filmove-festivaly>
3. CENGİZ, H., ERYILMAZ, S. and Y. ERYILMAZ, 2006. *The Importance of Cultural Tourism in the EU Integration Process*. [online]. [cit. 18. novembra 2019]. Dostupné z: http://www.isocarp.net/Data/case_studies/884.pdf
4. CONNELL, J., 2012. Film tourism – Evolution, Progress and Prospects. In: *Tourism Management*. [online]. vol. 7, issue 5, [cit. 18. novembra 2019]. s. 1007 – 1029. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517712000404>
5. EURÓPSKA KOMISIA, 2014. *Politika Európskej únie: Kultúra a audiovizuálna oblasť*. Luxemburg. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie. 12 s. ISBN 978-92-79-41553-1.
6. GÚČIK, M. a kol. 2006. *Výkladový slovník cestovný ruch, hotelierstvo a pohostinstvo*. Bratislava: SPN, Mladé letá. 216 s. ISBN 80-1000-360-3.
7. HEITMANN, S., 2010. Film Tourism Planning and Development-Questioning the Role of Stakeholders and Sustainability. In: *Tourism and Hospitality Planning & Development*. [online]. vol. 7, issue 1. [cit. 17. novembra 2019]. s. 31 – 46. Dostupné z: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14790530903522606#.UudAS_tNyt8
8. HUDSON, S. and B. RITCHIE, 2006. Promoting Destinations Via Film Tourism: An Empirical Identification of Supporting Marketing Initiatives. In: *Journal of Travel Research*. [online]. 2006, 44. s.

- 387 – 396. [cit. 17. novembra 2019]. Dostupné z: http://www.academia.edu/3432925/Promoting_destinations_via_film_tourism_an_empirical_identification_of_supporting_marketing_initiatives
9. KOTÍKOVÁ, H., 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing. 208 s. ISBN 978-80-247-4603-6.
 10. KUREK, W. a kol. 2007. *Turystyka*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN. 540 s. ISBN 978-83-01-15294-9.
 11. LUKINBEAL, C. and S. ZIMMERMANN, 2006. *Film Geography: A new subfield*. [online]. Erdkunde, 4. s. 315 - 325. [cit. 17. novembra 2019]. Dostupné z : https://www.researchgate.net/publication/236735211_Film_Geography_A_New_Subfield
 12. MATLOVIČOVÁ, K., KLAMÁR, R. a M. MIKA, 2015. *Turistika a jej formy*. Prešov: Prešovská univerzita, Grafotlač Prešov. 550 s. ISBN 978-80-555-1530-4.
 13. ŠAMBRONSKÁ, K. 2020. *Mestský cestovný ruch*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. [online]. [cit. 19. novembra 2020]. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Sambronska4>
 14. ŠIMONČIČOVÁ, A. and M. ŠIMONČIČOVÁ, 2013. Cestovný ruch verzus kultúra. In: *Motus in verbo: vedecký časopis mladej generácie*. roč. 1. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela. ISSN 1339-0392. s. 45 – 60.
 15. UNESCO. 2012. *Culture: a driver and an enabler of sustainable development*. [online]. 10 s. [cit. 17. novembra 2019]. Dostupné z: http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/Think%20Pieces/2_culture.pdf